

Jämställdhetsutskottets motion

Hur ska Stockholms kommun arbeta för att förhindra sexuella trakasserier?

Situation:

Sexuella trakasserier sker överallt – i skolan, på arbetsplatser och i olika branscher. Med #MeToo rörelsen som tog Sverige med storm under 2017 öppnades ögonen för tusentals svenskar upp. Sverige insåg att sexuella trakasserier drabbar fler än vad de tidigare trott och är värre än vad de någonsin kunnat förutspå.

För att få en bättre uppfattning om hur sexuella trakasserier ska motverkas bör dessa definieras. Ett sexuellt trakasseri definieras av diskrimineringsombudsmannen att vara ”ett agerande som kränker någons sexuella värdighet.”¹ Sexuellt trakasseri förekommer alltså då en person upplever att dennes kropp eller sexualitet blivit negativt behandlad.

Många ungdomar uppger att de blivit utsatta för sexuella trakasserier. Enligt Brottsförebyggande Rådet (BRÅ) har 9,3% av ungdomarna i åldersgruppen 16–19 blivit utsatta för sexuella trakasserier.² Vid Stockholms stads senaste trygghetsmätning år 2017, är det även tydligt att andelen som har blivit utsatt för sexuella trakasserier nästan fördubblats sedan en tidigare undersökning år 2014 oberoende på åldersgrupp eller kön.³

Orsaker:

En stor orsak till att sexuella trakasserier begås är den generella okunnigheten kring sexualitet och sexuella övergrepp. Även den bristande kunskapen om hur det historiskt sett ut med könsrollerna gör det svårt att förstå var dagens icke jämställda strukturer och normer kommer ifrån. Detta är någonting som påverkar Stockholm och dess invånare mycket negativt och är en anledning till varför sexuella trakasserier inte minskar. Skolan har även en viktig uppgift att i förebyggande syfte förhindra sexuella trakasserier. I skolan formas och undervisas eleverna för att bli redo för arbetslivet och framtiden.

På Skolverkets hemsida går det att läsa följande om sex och samlevnadsundervisningen: ”I grundskolan är det rektorn som

---

¹ <http://www.do.se/om-diskriminering/vad-ar-diskriminering/trakasserier-och-sexuella-trakasserier/>

² <https://www.bra.se/statistik>

³ <file:///C:/Users/aa96351/Downloads/Trygghet-Stockholm-2017.pdf> 2018-11-04

ansvarar för att undervisningen om sex och samlevnad involveras i olika ämnen (...). Skolan ska organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Begreppen normer, jämställdhet och sexualitet finns uttryckta i de vissa kurs och ämnesplaner.”⁴ Problemet ligger i att rekommendationerna och bestämmelserna kring hur undervisningen i sex och samlevnad ska bedrivas är väldigt öppna för tolkning. Begreppen finns uttryckta i ämnesplanen men det är upp till skolan själv att organisera arbetet. Till följd av detta skiljer sig därför undervisningen i just sex och samlevnad mycket åt från skola till skola, och speciellt från lärare till lärare. Skolverkets granskning av sex- och samlevnadsundervisningen år 1999 visade även att kvalitén skiftar kraftigt mellan och inom olika skolor. Granskningen visade även att HBTQ+ -elever inte kände sig inkluderade i undervisningen.⁵

Vissa lärare är även mer bekväma med att prata om ämnet än andra, vilket leder till olika underlag på undervisningen. Vissa lärare går exempelvis bara igenom könssjukdomar och utelämnar delen om genus, och på flera skolor sker sex- och samlevnadsundervisningen oregelbundet. Även samtyckeslagen är någonting som inte alltid inkluderas i undervisningen.

Utöver detta sker sex och samlevnadsundervisningen enbart under ett begränsat antal lektioner eller förläggs till senare årskurser. I många intervjuer av skolinspektionen anger elever att de vill prata om sex och samlevnad tidigare och oftare än vad de har haft möjlighet till. För att eleverna ska kunna repetera och fördjupa sina kunskaper behöver undervisningen ske kontinuerligt under läsåren och återkomma under skolgången.⁶

De könsroller som existerar i samhället är även en anledning till att sexuella trakasserier begås. Eftersom det finns tydliga könsskillnader och roller i vårt samhälle leder detta till att vissa samhällsgrupper kan utnyttja andra sexuellt utan att få några större konsekvenser. Därför bör även Stockholms stad ställa fler krav på skolor för att de ska introducera mer undervisning om ohälsosamma könsroller som förekommer i vårt samhälle. Elever kommer därav från en tidig ålder att ha större förståelse för de roller könen traditionellt sett har tilldelats i Sverige och att dessa bör motverkas. Detta kommer i sin tur att minska sexuella trakasserier eftersom de patriarkala strukturerna är den största orsaken till att sexuella trakasserier begås.

Utöver detta kommer en individ som växer upp där sexualbrott och våld normaliseras anse att det är acceptabelt i högre grad än andra.

---

⁴ <https://www.skolverket.se/>

⁵ <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:18446/FULLTEXT01.pdf>

⁶ <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok>

Detta kan förekomma oavsett social och ekonomisk bakgrund, och individer som växer upp i sådana sammanhang löper större risk att begå sexualbrott både i tonåren och vuxenlivet. Detta kan bero till viss del på kulturella skillnader i genusvärderingar; skillnader som bör minskas.

Sexuella trakasserier är fortfarande ett tabubelagt ämne i vårt samhälle, och individens okunskap blir därför stor. Eftersom att ämnet inte diskuteras tillräckligt fortsätter gamla normer och strukturer att följas. Till följd av detta anmäls inte heller alla sexuella trakasserier. Där trakasserier ofta sker, till exempel inom skolvärlden, kan de bli normaliserade och svåra att skilja från hur tjejer och killar förväntas bete sig; därför har många också svårt att veta när de ska anmäla eller var gränsen går.

Konsekvenser

Att bli utsatt för sexuella trakasserier är en kränkning som påverkar människor på flera olika sätt. Den utsatta kan ofta drabbas av ångest, depression eller obefogade skam- och skuld känslor.⁷ Detta påverkar många faktorer, både för samhället och individen. Om en person mår psykiskt dåligt kan det göra att den inte längre orkar med sociala sammanhang och därmed förlorar sitt umgänge. Det kan också påverka individens inläring och skolarbete, och på så sätt göra att resultaten försämras. Dessa faktorer påverkar samhällets struktur och ordning. För ett fungerande samhälle behövs det människor som mår bra och därmed är beredda på att utföra ett arbete för att upprätthålla den välfärd som finns i Sverige. Med ökad psykisk ohälsa i samhället försämras detta. Eftersom det blir färre personer som får godkända betyg i skolan, blir det även färre människor som då kan komma ut på arbetsmarknaden. Den psykiska ohälsan kan även bidra till eventuell arbetslöshet då ett arbete redan finns, eftersom den kan leda till sjukskrivningar eller avsägelser.

Till följd av psykisk ohälsa tar många utsatta till självskadebeteenden såsom droger, alkohol och självdestruktiva beteenden vilket också har en negativ konsekvens då offer faller ut ur samhället och blir mer ekonomiskt utsatta. Den ökade arbetslösheten på grund av psykisk ohälsa i Stockholm leder även till att allt fler individer blir beroende av socialbidrag; vilket är en stor kostnad för samhället. Arbetslösheten och bidragsberoendet orsakat av den psykiska ohälsan kan även leda till ett utanförskap. En rapport från Stockholms Universitet hävdar att de individer som känner sig utanför kan hamna i kriminalitet för att visa sitt missnöje.⁸ Kriminalitet är inte lönsamt för en växande välfärd och därför är det oerhört viktigt att sexuella trakasserier upphör.

---

⁷ <https://www.1177.se/Stockholm/Tema/Sex-och-relationer/Vald-och-overgrepp/Sexuella-trakasserier/?ar=True>

⁸ <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:189495/FULLTEXT01.pdf>

Bortsett från hur den ökade andelen individer som lider av psykiska ohälsa påverkar samhället, kostar även själva våldet mot offren mycket pengar. I Socialstyrelsens Folkhälsorapport från 2009 beräknas våldet mot offren kosta runt 3,3 miljarder svenska kronor varje år, där 37 miljoner var sjukvårdskostnader.⁹ Dessa siffror är extremt höga och är oacceptabla.

Bristen på kunskap hos lärare om hur sex- och samlevnadsundervisningen ska bedrivas samt de otydliga reglerna som Skolverket fört fram gör att undervisningen i sexualkunskap varierar mellan skolor. Detta leder till att ungdomar inte får samma möjlighet till att förstå och ta till sig den kunskap om de brister i jämställdheten som finns i samhället. Ungdomar har därmed inte kunskap om hur de ska agera i olika kränkande situationer. En följd av bristerna i undervisningen är att sexualkunskapen kan bli ett jobbigt moment som skadar eleverna mer än vad det lär. Till exempel känner vissa HBTQ+ elever sig inte inkluderade i sex och samlevnadsundervisningen, vilket är kränkande. I längden resulterar den dåliga sexualkunskapen i att de könsrollerna förblir och att sexuella trakasserier fortsätter att ske i stor utsträckning. Detta är eftersom det förebyggande arbetet i skolan inte utförs ordentligt.

Utöver detta kan ökningen av sexuella trakasserier också leda till att förtroendet för säkerhetspersonal minskar. Offer för trakasserier kan känna sig svikna av kommunen eftersom sexualbrott ofta är svåra att bevisa och därmed inte tas upp. Minskat förtroende för säkerhetspersonal såsom ordningsvakter leder till minskad anmälningsgrad, vilket i sin tur kan orsaka ytterligare sexualbrott.

I och med att sexuella trakasserier samtidigt är tabubelagda i samhället blir det ännu svårare att ta itu med problemet. Eftersom ämnet inte diskuteras tillräckligt fortsätter även gamla normer och strukturer att följas. Konsekvent anmäls inte heller alla sexuella trakasserier. Där trakasserier ofta sker, kan de bli ”normala” och svåra att skilja från hur tjejer och killar förväntas bete sig. Därför har många också svårt att veta när de ska anmäla eller var gränsen går.

Åtgärder

Mot bakgrund av denna fakta föreslår vi att ungdomsparlamentet beslutar om följande;

1. att Stockholms kommun ska skärpa och konkretisera genuspedagogiken och undervisningen i kommunens alla grund- och gymnasieskolor genom:
  - a. att införa obligatoriska lektioner om genus, samtycke, civilkurage och sexualitet för varje årskurs

---

⁹ [socialstyrelsen, folkhälsorapport](#)

som ska hållas minst en gång per termin. Arbetet ska anpassas för elevernas ålder och ska innehålla både praktiska, verbala och teoretiska moment, samt omfatta både ett individ-, samhälls- och historiskt perspektiv för att utöka elevernas kunskaper och därmed förebygga sexuella trakasserier och ojämställdhet i samhället.

- b. att se till att dessa lektioner är kontinuerliga och att arbetet följs upp och genomförs ända från lågstadietill gymnasienivå.*
2. *att* Stockholms kommun ska hjälpa nyanlända att inte begå sexualbrott genom att erbjuda kurser om Sveriges samtyckeslagar, då dessa har rätt till att ta del av samma kunskap som utges inom det svenska utbildningssystemet. Detta kommer att bidra till bättre integrerade medborgare men även till att eliminera värderingskrockar där jämställdhet är en viktig faktor.
3. *att* Stockholms stad ska arbeta fram en konkret behandlingsplan då sexuella trakasserier sker så att såväl skolor som arbetsplatser vet hur sexuella trakasserier ska behandlas och var de ska anmälas.
4. *att* Stockholms kommun ska öka tryggheten och säkerheten inom kommunen för att förebygga sexuella trakasserier genom:
  - a. att sätta upp fler övervakningskameror vid allmänna och utsatta områden för att både avskräcka sexuella trakasserier från att begås och få mer underlag för bevis i rättegångar.*
  - b. att utöka mängden väktare såsom nattvandrare på allmänna platser såsom parker under både dags- och kvällstid.*
  - c. att civilbefolkningen får möjligheten att anmäla sig till arbete som gästvärd på festival eller konsert i Stockholms kommun. Detta kommer att minska benägenheten till att begå ett sexualbrott då det kommer att finnas mer personal att anmäla sexuella trakasserier till under evenemangen. Detta skapar trygghet och får brotten att minska då de enklare kan anmälas.*

Jämställdhetsutskottets ledamöter

Kenny Do, Måns Flodholm, Emilia Fougstedt, Folke Guwert, Ingrid Junzell, Oskar Linnerstam, Thea Palmgren, Nova Sundberg, Elin Svedemar, Filip Wallin, Magdalena Zaczek